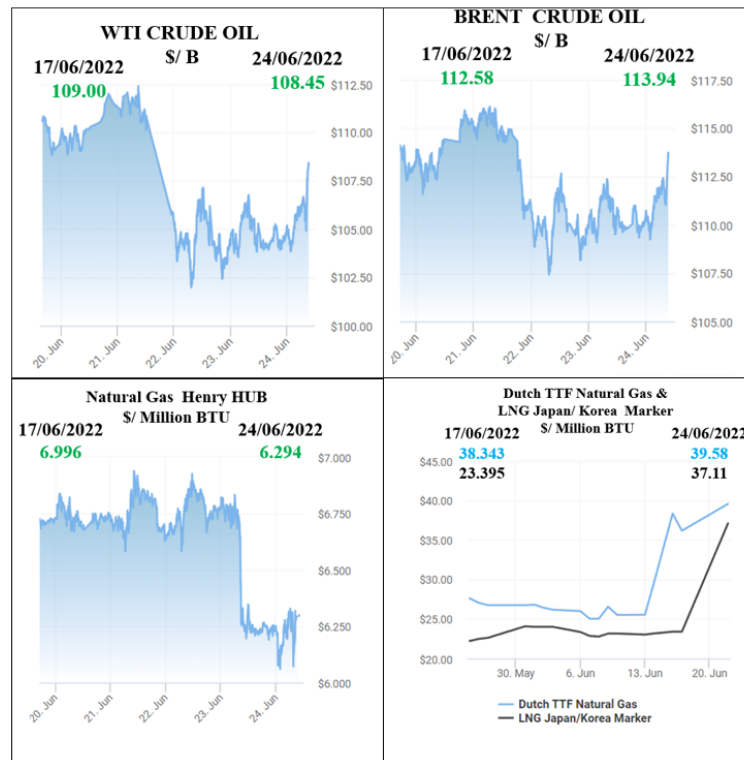

پایش بازار

قیمت تمامی حامل‌های انرژی در هفت روز اخیر برای دومین هفته متوالی با کاهش همراه بوده که عمده دلیل آن ناشی از تصویب احتمالی طرح ایجاد سقف قیمتی برای نفت توسط ایالات متحده و هم‌پیمانان اروپایی وی، تداوم اثرات افزایش نرخ بهره بانکی در آمریکا و اروپا، مجوز آمریکا برای صادرات نفت ونزوئلا به اروپا، افزایش تولید نفت اعضای اوپک پلاس، و همچنین اتخاذ سیاست‌های تعلیق مالیاتی توسط جو بایدن در آمریکا بود. نگرانی‌ها نسبت به کاهش نرخ رشد اقتصادی و احیای تقاضا و افزایش ذخایر استراتژیک نفتی در ایالات متحده از دیگر عوامل موثر بر کاهش قیمت‌ها بوده‌اند. بهای نفت خام برنت با کاهش ۶.۹ درصدی از ۱۱۸.۰۲ دلار به ۱۰۹.۸۸ دلار در روز جمعه رسید. نفت وست تگزاس اینترمیدیت با افت ۹.۶ درصدی، از ۱۱۵.۳۵ دلار در هر بشکه به قیمت ۱۰۴.۲۹ دلار در معاملات آخر هفته رسید. گاز طبیعی روند مشابهی را در هفته گذشته پشت سر گذاشت و با کاهش ۱۴۳.۳ سنتی از ۷.۶۷۲ دلار در ۱۷ ژوئن به ۶.۲۳۹ دلار در بازار هنری‌هاب در معاملات روز جمعه رسید.

قطر در حال جولان دادن روی میدان مشترک گازی با ایران است. این کشور در هفته‌های گذشته با غول‌های بزرگ نفت و گاز قرارداد امضا کرد. حالا این کشور رؤیای جایگزینی گاز روسیه در اروپا را در سر می‌پروراند.

در حالی که ایران تنها نظاره‌گر ماجراست. چین نه تنها در بخش واردات، بلکه در حوزه صادرات و سرمایه‌گذاری نیز قصد دارد کشورهای نظیر قطر و دیگر کشورهای عربی را مد نظر قرار دهد. قطری‌ها پیش از این برای توسعه میدان گازی شمال شرقی با یک شرکت دیگر آمریکایی و دو شرکت ایتالیایی و فرانسوی به توافق رسیدند. در این طرح توسعه قرار است ظرفیت تولیدی قطر تا سال ۲۰۲۷ به ۱۲۶ میلیون تن در سال برسد.

تفسیر هفته

۱. سال ۲۰۲۲ در حالی نیمه ابتدایی خود را پشت سر می‌گذارد که قیمت حامل‌های انرژی تحت تاثیر پیامدهای سیاسی-اقتصادی تنش روسیه-اوکراین و مشاهده برخی نشانه‌ها در ماه‌های ابتدایی سال مبنی بر رشد تقاضا، با افزایش چشمگیری روبه‌رو بوده‌اند. تا همین دو هفته پیش قیمت نفت برنت و وست تگزاس ایترمدییت ارزشی حدود ۶۰ درصد بالاتر در مقایسه با روزهای ابتدایی سال را در جداول قیمتی ثبت کرده‌اند. نکته حائز اهمیت اما ریزش قیمت‌ها در بازار انرژی برای دومین هفته متوالیست. چه عواملی منجر به تداوم کاهش قیمت‌ها در این مقطع از سال شده‌اند؟

ایالات متحده آمریکا و هم پیمانانش در قاره سبز از طرفی با تورم بی‌سابقه در اقتصاد خود روبه‌رو بوده و سعی دارند با سیاست‌های پولی-مالی همچون افزایش نرخ بهره و یا آزادسازی ذخایر استراتژیک نفتی (جوبایدن رییس جمهور آمریکا دستور آزادسازی روزانه یک میلیون بشکه نفت را برای عرضه در بازار تجاری صادر کرده است) در مقابل افزایش قیمت‌ها ایستادگی کنند و از طرفی برای مقابله با روسیه دست به تحریم‌های چندجانبه علیه این کشور زده‌اند. تصویب ششمین بسته تحریم‌های اتحادیه اروپا علیه روسیه برای کاهش واردات نفت و گاز این کشور به منطقه یورو از جمله این تحریم‌هاست. موضوعی که منجر به کاهش عرضه حامل‌های انرژی در بازار انرژی اروپا می‌شود و همین کمبود عرضه منجر به افزایش قیمت حامل‌های انرژی خواهد شد. بنابراین تحریم نفت و گاز روسیه منجر به افزایش قیمت‌ها بوده و عملاً نتایج آن در تضاد با سیاست‌های پولی-مالی آمریکا و کشورهای اروپایی برای مقابله با تورم بخصوص در بخش انرژی می‌باشد. چگونگی همسو کردن این سیاست‌ها معضل اصلی این روزهای کاخ سفید و اتحادیه اروپا می‌باشد. به بیانی بهتر چگونه می‌توان روسیه را در حوزه انرژی تحریم کرد بدون آنکه قیمت‌ها تحت تاثیر کمبود عرضه در بازارها افزایش یابند؟

بنظر می‌رسد بتوان سیاست‌های غرب در مقابله با روسیه و توازن در بازار انرژی و مقابله با تورم داخلی را در چهار گام تشریح کرد.

الف- در گام نخست اتحادیه اروپا پس از اقناع مجارستان و با رعایت برخی معافیت‌ها برای این کشور، پس از اجماع ۲۷ کشور عضو این اتحادیه بسته ششم تحریم‌ها علیه روسیه را به تصویب رساندند. این بسته بر ممنوعیت بیش از دو سوم واردات نفتی از روسیه تاکید دارد که تا پایان سال جاری میلادی این محدودیت باید به ۹۰ درصد برسد. طبق برآورد آژانس بین‌المللی در نتیجه این تصمیم چیزی حدود ۱ تا ۳ میلیون بشکه در روز عرضه نفت روسیه در بازار کم خواهد شد.

ب- گام دوم را باید به اوپک‌پلاس و در راس آن عربستان سعودی نسبت داد. سران اوپک‌پلاس به بهانه رشد تقاضا در بازار انرژی بعد از مدتها تعهد خود برای تولید و عرضه نفت در بازار انرژی را افزایش دادند. اقدامی که بنظر می‌رسد نه به دلیل رشد تقاضا که بعلت ترمیم حذف روسیه از بازار انرژی و در نتیجه تعاملات عربستان سعودی و ایالات متحده آمریکا برای توازن عرضه و تقاضا در بازار انرژی صورت گرفته است. به گفته برخی خبرگزاری‌ها مقصد محموله‌های نفتی عربستان نیز در این مدت از آسیا به کشورهای اروپایی تغییر کرده است. ائتلاف اوپک‌پلاس در بیست و نهمین نشست خود در روز پنجشنبه ۱۲ خرداد در مورد افزایش ۶۴۸ هزار بشکه‌ای عرضه روزانه در ماه تیر و مرداد به توافق رسیدند. طبق این توافق تولید این ائتلاف روزانه ۲۱۶ هزار بشکه بیش از توافق پیشین اعضای آن که ۴۳۲ هزار بشکه در روز بود، افزایش خواهد یافت.

ج- در گام سوم مسئولین بانک مرکزی ایالات متحده آمریکا و کشورهای عضو اتحادیه اروپا با افزایش نرخ بهره طی دو هفته اخیر به مقابله با تورم پرداخته‌اند. نرخ تورم ماهانه در ایالات متحده ۸.۶ درصد و در منطقه یورو به ۸.۱ درصد رسیده و در همین راستا فدرال رزرو آمریکا ۰.۷۵ درصد و بانک مرکزی اروپا ۰.۲۵ درصد نرخ بهره را افزایش داده‌اند. تصمیمی که منجر به ریزش قیمت‌ها در هفته قبل در تمامی بازارهای کالایی شده است.

د- ایجاد سقف قیمتی عنوان طرحی است که تکمیل‌کننده سه گام قبلی در جهت مقابله با روسیه و توازن در بازار انرژی می‌باشد. طرحی که نخستین بار سه ماه پیش توسط ماریو دراگی، نخست وزیر ایتالیا برای افزایش قدرت چانه‌زنی مصرف‌کنندگان نفتی مطرح شد. دراگی، این طرح را در اتحادیه اروپا نیز مطرح کرده و موافقت اولیه جو بایدن را نیز برای پیاده‌سازی این سیاست گرفته بود. هلند و آلمان در آن زمان بزرگترین مخالفان این طرح بودند. بسیاری از سران اروپایی اعتقاد داشتند با توجه به وابستگی بیشتر اروپا به گاز روسیه

بهتر است طرح کارتل گازی در اتحادیه اروپا به تصویب برسد و همزمان ایجاد سقف قیمتی نفت توسط کشورهای توسعه یافته‌ای چون آمریکا و انگلیس که واردات نفت بیشتری دارند اجرایی شود. در آستانه جلسه سران گروه ۷ که هفته آتی در آلمان برگزار خواهد شد، ژانت یلن، وزیر خزانه‌داری آمریکا در جریان سفر اخیر خود به کانادا از رایزنی با هم‌پیمانان ایالات متحده برای ایجاد سقف قیمتی نفت برای مقابله با قیمت‌های بالا در بازار انرژی و کاهش درآمد ارزی روسیه خبر داد. موضوعی که دستور کار سران گروه ۷ خواهد بود و چالش اصلی در تصویب این طرح موافقت آلمان و فرانسه خواهد بود. به گفته رابرت هابک، وزیر اقتصاد آلمان این طرح فقط زمانی منجر به افت قیمت‌ها و از طرفی کاهش درآمد ارزی مسکو خواهد شد که تمامی کشورهای عضو اتحادیه اروپا و هم‌پیمانان غربی آنها چون آمریکا، انگلیس، و کانادا به اجرای کامل آن پردازند.

بطور خلاصه می‌توان گام‌های فوق را به شکل زیر خلاصه کرد.

ردیف	سیاست‌های غرب در مقابله با روسیه و توازن در بازار انرژی و مقابله با تورم داخلی	
	عنوان سیاست	هدف
۱	تصویب بسته تشیم تحریم‌های اتحادیه اروپا علیه روسیه	کاهش صادرات انرژی روسیه
۲	افزایش ۶۴۸ هزار بشکه‌ای تولید و عرضه نفت توسط اوپک پلاس با محوریت عربستان	ترمیم عرضه نفت در بازار انرژی
۳	افزایش نرخ بهره آمریکا و بانک مرکزی اروپا	مقابله با تورم بازارها از جمله انرژی
۴	ایجاد کارتل نفتی	کاهش قیمت حامل‌های انرژی و کاهش درآمدهای ارزی روسیه

جدول ۱. سیاست‌های غرب در مقابله با روسها، توازن در بازار انرژی و مقابله با تورم داخلی

زمزمه‌های جدی تصویب طرح ایجاد سقف قیمتی در کنار اثرات افزایش نرخ بهره منجر به تداوم کاهش قیمت حامل‌های انرژی برای دومین هفته متوالی شد. بنظر می‌رسد سرمایه‌گذاران نگران افزایش سریع و نرخ‌های بهره بزرگتر طی ماه‌های آتی هستند. جروم پاول، رئیس بانک مرکزی آمریکا روز چهارشنبه ۱ تیر اعلام کرد فدرال رزرو در تلاش برای مهندسی یک رکود به منظور توقف تورم نیست اما متعهد است رشد قیمت‌ها را کنترل کند حتی اگر ریسک رکود اقتصادی را به همراه داشته باشد. در همین راستا بانک سرمایه

گذاری گلدمن ساکس با انتشار گزارش خود احتمال شروع رکود اقتصادی آمریکا در سال آینده را از ۱۵ درصد به ۳۰ درصد افزایش داد و برآورد کرد که اگر رکود اقتصادی در سال آینده رخ ندهد، ۲۵ درصد احتمال دارد که افت تولید ناخالص داخلی آمریکا در سال دوم اتفاق بیفتد.

لازم بذکر است به تحلیل برخی از کارشناسان همچون گروه ANZ Research تحریمهای نفتی اروپا علیه روسیه بر سر حمله نظامی به اوکراین، هنوز تاثیر خود را نشان نداده و در این میان نشانه‌هایی از رشد تقاضای نفت خام چین هم دیده می‌شود. بنابراین باید منتظر کمبود عرضه در ماه‌های آتی بود.

۲. اتخاذهای سیاست‌های داخلی جدید توسط جو بایدن در آمریکا از دیگر عوامل کاهش قیمت‌ها در هفته گذشته می‌باشد. جو بایدن در آخرین نطق خود در کاخ سفید بر لزوم پایین آمدن قیمت سوخت تاکید کرد. تورم بی‌سابقه در ایالات متحده که بیش از هر چیزی در بازار انرژی و مواد غذایی مشاهده می‌شود نهایتاً بایدن را برآن داشت تا از تصمیم خود برای تعلیق مالیات در بخش انرژی پرده بردارد. در حالیکه که کمتر از چهار ماه تا انتخابات میان‌دوره‌ای مجلسین در آمریکا باقی مانده، اوضاع نابسامان در بخش انرژی بزرگترین چالش پیش روی بایدن و دموکراتها برای تصاحب کرسی‌های کنگره می‌باشد. از این رو چهار اقدام در راس برنامه‌های رییس‌جمهور آمریکا برای مقابله با وضعیت موجود قرار دارد.

الف- برگزاری جلسه با مدیران ۷ شرکت بزرگ نفتی در کاخ سفید جهت بررسی راه‌های افزایش ظرفیت تولید و کاهش قیمت بنزین که به حدود ۵ دلار برای هر گالن رسیده است.

ب- درخواست جو بایدن از کنگره برای تعلیق سه ماهه مالیات ۱۸.۴ سنتی به ازای هر گالن بنزین.

ج- بستن مالیات بر کارتل‌های نفتی.

د- بازگرداندن احتمالی ممنوعیت صادرات نفت ایالات متحده آمریکا: ممنوعیتی که بمدت ۴۰ سال بین سالهای ۱۹۷۵ تا ۲۰۱۵ در این کشور برقرار بود و با فرمان باراک اوباما رییس‌جمهور سابق آمریکا در سال ۲۰۱۵ برداشته شده بود.

اقدامات فوق به‌مراه افزایش ۵.۶ میلیون بشکه‌ای نفت خام آمریکا در هفت روز اخیر منجر به کاهش قیمت حاملهای انرژی شده‌اند. همچنین برخی گمانه‌زنیها نشان از تصمیم جو بایدن برای ممنوعیت صادرات محصولات نفتی در روزهای آتی می‌دهند.

۳. تنش روسیه-اوکراین که در صدر اخبار این روزهای دنیای سیاست بوده بیش از آن که ابعاد سیاسی داشته

باشد بر روی بازار انرژی اثرگذار بوده و پذیرش نامزدی اوکراین برای عضویت در اتحادیه اروپا از سوی

نمایندگان این اتحادیه تازه‌ترین رویدادی است که ادامه تنش‌ها در خاک اوکراین و طبعاً پیامدهای آن در بازار انرژی را تضمین می‌کند.

پارلمان اروپا روز پنجشنبه ۲ تیر با ۵۲۹ رای موافق جهت مقابله با سیاست‌های کرملین به نامزدی اوکراین و مولداوی برای عضویت در اتحادیه اروپا رای مثبت دادند. فرایند عضویت در اتحادیه اروپا زمانبر خواهد بود اما این اقدام بظاهر نمادین قطعاً با واکنش روسیه طی روزهای آتی همراه خواهد بود. مولداوی که در کنار مقدونیه و بوسنی هرزگوین وابستگی ۱۰۰ درصدی به گاز روسیه دارد، اهمیت ژئوپلیتیکی برای سران مسکو دارد.

ایگور ژوکوا، معاون رئیس دفتر ولودیمیر زلنسکی، با اشاره به مواضع یک مقام ارتش روسیه در خصوص تهاجم به منطقه «ترانسنیستریا» در شرق مولداوی، اعلام کرد: احتمال چنین تهاجمی زیاد است. به گزارش «نیوزویک»، رستم مینکایف، معاون فرمانده منطقه نظامی مرکزی روسیه، حدود دو ماه پیش گفته بود که کرملین بنا دارد به عنوان بخشی از استراتژی ایجاد کریدور زمینی به کریمه، که مسکو در سال ۲۰۱۴ آن را ضمیمه خاک روسیه کرده، منطقه جدایی طلب «ترانسنیستریا» در شرق مولداوی را از طریق کریدوری زمینی در جنوب اوکراین به شبه‌جزیره کریمه متصل کند. اظهاراتی که نشان می‌دهد پوتین بدنبال ایجاد دیوار استراتژیک بین خود و اروپاست و عوامل سیاسی اثرگذار بر بازارها از جمله بازار انرژی را افزایش می‌دهد. ترانسنیستریا در واقع منطقه‌ای با رسمیت محدود بوده و شامل دولتی است که از سوی همه دولت‌ها و همچنین سازمان ملل متحد به رسمیت شناخته نمی‌شود. در مارس ۲۰۱۴ پارلمان ترانسنیستریا رسماً از روسیه درخواست کرد که اجازه داشته باشد مانند کریمه به فدراسیون روسیه ملحق شود و روسیه در پاسخ قول داده که آن را مد نظر قرار دهد.

شکل ۱. نقشه موقعیت ترانسنیستریا در شرق مولداوی

الحاق ترانس نیستریا به روسیه در کنار شبه جزیره کریمه و ایجاد دولت های روس گرا در مناطق لوهانسک و دونتسک و همچنین اشغال بندر اودسا، روسیه را در یک موقعیت استثنایی در شرق اروپا قرار می دهد. این موقعیت در تقابل با حضور ناتو در اروپای مرکزی و شمالی از جمله در لیتوانی به روسیه امکان تازه از لحاظ حضور فیزیکی در قاره اروپا را می دهد. اما نباید از نظر دور داشت که کالینینگراد منطقه جدا از روسیه و تحت حاکمیت این کشور در کنار لهستان زیر فشار بیشتر ناتو قرار می گیرد. ترجمه صحنه نظامی فوق به قیمت حامل های انرژی از عدم قطعیت های متعددی حکایت دارد.

تهیه کنندگان گزارش: علیرضا اسقانیان، تبسم میرشکارزاده، و عباس ملکی